

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania T. M.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 listopada 2018 r.,
zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 kwietnia 2018 r., sygn. akt III WSC U [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił skargę kasacyjną T. M. od wyroku z dnia 16 listopada 2017 r., którym Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację ubezpieczonego.

Sąd Apelacyjny wskazał, że skargę kasacyjną od wyroku jako pełnomocnik ubezpieczonego z urzędu złożył radca prawny, który wyliczył wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 6.418 zł. Sąd podniósł, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uwarunkowana wykazaniem wartości przedmiotu zaskarżenia w wysokości co najmniej 10.000 zł (art. 398² § 1 k.p.c.). Zgodnie z art. 22 k.p.c. w sprawach o prawo do świadczeń

powtarzających się wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok, a jeżeli świadczenia trwają krócej niż rok - za cały czas ich trwania. Emerytura płacona z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niewątpliwie jest świadczeniem okresowym. Sąd Najwyższy konsekwentnie utrzymuje pogląd orzeczniczy, z którego wynika, że w sprawie o wysokość emerytury do obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia stosuje się - z mocy art. 368 § 2 zdanie trzecie w związku z art. 398²¹ k.p.c. - odpowiednio art. 22 k.p.c. Wartość ta stanowi więc różnicę między wysokością świadczenia wypłacanego (ustalonego) przez organ rentowy a wysokością świadczenia żadanego przez ubezpieczonego - w skali jednego roku (ostatnie orzeczenie - postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2017 r., I UZ 64/16). W rozpatrywanej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dopuszczalny próg ustawowy 10.000 zł. W związku z tym skarga kasacyjna w niniejszej sprawie była niedopuszczalna i zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c., podlegała odrzuceniu.

W zażaleniu na powyższe postanowienie ubezpieczony zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 398² § 1 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że kwota wskazana w treści skargi kasacyjnej z 9 kwietnia 2018 r. stanowiła wartość przedmiotu zaskarżenia, podczas gdy w rzeczywistości taki wniosek był niedopuszczalny.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, zwolnienie powoda z kosztów procesowych postępowania zażaleniowego oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący wskazał, że wartości przedmiotu sporu nie może stanowić tylko kwota podana przez powoda w treści skargi kasacyjnej; wartość ta powinna wynikać z akt postępowania Sądu Okręgowego. Pierwsza informacja o wartości przedmiotu sporu pojawiła się dopiero w piśmie apelacyjnym powoda z 2 grudnia 2016 r., a więc w piśmie wszczynającym postępowanie odwoławcze. Wartość przedmiotu sporu od momentu wniesienia powództwa do dnia złożenia skargi kasacyjnej uległa zmianie w wyniku podwyższenia wysokości minimalnego świadczenia emerytalnego przysługującego powodowi. Już w momencie składania pozwu świadczenie minimalne zgodnie z art. 85 ust. 2 ustawy

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oscylowało wokół kwoty 880,45 zł, a w roku 2018 ta kwota została podwyższona. Ostatecznie jednak w ocenie skarżącego, to przede wszystkim na Sądzie drugiej instancji spoczywało ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia przez podjęcie z własnej inicjatywy postępowania wyjaśniającego. Wątpliwości te powinny wynikać z wiedzy Sądu o zmieniających się wskaźnikach. W tych okolicznościach wskazana wartość przedmiotu zaskarżenia nie była bowiem wiążąca dla Sądu Apelacyjnego, ani dla Sądu Najwyższego, które mogą je ostatecznie poddać weryfikacji na podstawie akt sprawy z pominięciem zasad określonych w treści art. 25 i 26 k.p.c. Czynności ustalenia wartości przedmiotu sporu zaniechał Sąd Okręgowy, nie uczynił tego także Sąd drugiej instancji, a co więcej ta nieprawidłowość stanowiła podstawę orzeczenia o odrzuceniu skargi kasacyjnej. W aktach sprawy brak jest zaś informacji, aby wartość przedmiotu sporu została ustalona zgodnie z obowiązującymi w tym względzie przepisami. Sąd Apelacyjny skoncentrował swoją uwagę jedynie na przesłankach negatywnych, zamiast wziąć pod uwagę także te, które dałyby mu możliwość wypracowania własnego poglądu co do wartości przedmiotu sporu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. W sprawach tych właśnie wartość przedmiotu zaskarżenia decyduje o dopuszczalności skargi kasacyjnej, co wynika z przepisu art. 398² § 1 k.p.c. Obowiązek prawidłowego skonstruowania skargi, a w tym wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia, spoczywa na pełnomocniku strony wnoszącej skargę kasacyjną. Jest on zatem zobowiązany do zawarcia w skardze wszystkich jej elementów wynikających z przepisu art. 398⁴ k.p.c. w taki sposób, aby nie było podstawy do jej odrzucenia. Spełnieniem wymagania formalnego wskazanego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. jest samo oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia,

nawet gdy jest ono błędne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2014 r., II UZ 74/13, LEX nr 1436077).

Obowiązek prawidłowego określenia wartości przedmiotu zaskarżenia spoczywa na stronie, którą obciąża wskazanie tej wartości w zaniżonej wysokości, czyniącej skargę kasacyjną niedopuszczalną (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 października 2001 r., I PZ 75/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 439, z dnia 11 czerwca 2002 r., I PZ 50/02, LexPolonica nr 357232, z dnia 23 lutego 2004 r., I PZ 125/03, OSNP 2005 nr 1, poz. 8). W tej sprawie ubezpieczony, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, oznaczył w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 6.418 zł. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 18 maja 2007 r., I UZ 12/07 (OSNP 2008 nr 15-16, poz. 239) oraz z dnia 3 listopada 2004 r., I PZ 23/04 (LEX nr 1124664) uznał, iż wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w skardze kasacyjnej w kwocie niższej od określonej w art. 398² § 1 k.p.c. nie podlega weryfikacji w postępowaniu zażaleniowym na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę. Gdy pełnomocnik procesowy będący adwokatem lub radcą prawnym oznacza wartość przedmiotu zaskarżenia w taki sposób, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, to wartość ta nie podlega już sprawdzeniu i korekcie, zaś skutki wadliwego jej określenia obciążają stronę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2011 r., I UZ 32/11, LEX nr 1489223 oraz z dnia 20 września 2013 r., II UZ 53/13, LEX nr 1555555)

Oznacza to, że sąd nie ma obowiązku wyręczenia strony w prawidłowym określeniu w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia. Nie jest więc trafna argumentacja zażalenia, iż Sąd drugiej instancji nie miał podstaw, aby uznać, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna i z urzędu powinien dokonać sprawdzenia oznaczonej w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia w taki sposób, aby wziąć pod uwagę zmieniającą się wysokość minimalnej emerytury.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia.